

Ryszard M. Machnikowski: Brexit – czyli geopolityka stosowana. Scenariusze wypadków

Wkrótce Wielka Brytania powinna opuścić Unię Europejską – będzie to pierwszy exit z Unii i jak wszyscy uważni obserwatorzy widzą – następuje w warunkach olbrzymiego wewnętrznego chaosu. Od tego, czy Brytyjczykom uda się zachować zdrowy rozsądek i opanować ten chaos, bądź też go pogłębić, zależy przyszły byt i charakter Wielkiej Brytanii – pisze Ryszard M. Machnikowski w „Teologii Politycznej Co Tydzień”: „Pęknięta. Europa po Brexicie”.

1 stycznia 1973 Wielka Brytania, wraz z Danią i Irlandią, weszła w skład Wspólnot Europejskich po blisko 10 latach oczekiwania (zarówno pierwszy wniosek złożony przez konserwatywny rząd premiera Harolda McMillana 9 sierpnia 1961 r., jak i drugi, złożony 11 maja 1967 r. przez labourzystowski rząd premiera Harolda Wilsona został zablokowany przez francuskiego prezydenta Charlesa De Gaulle’a) po blisko 20 latach „splendid isolation” i niezbyt udanym eksperymencie z własną strefą wolnego handlu EFTA. Było to pierwsze rozszerzenie ówczesnych Wspólnot Europejskich – poprzedniczek UE. Wkrótce Wielka Brytania powinna opuścić Unię Europejską – będzie to pierwszy exit z Unii (jeśli nie liczyć wystąpienia Grenlandii – autonomicznego terytorium Królestwa Danii z WE, które miało miejsce w 1985 w następstwie referendum z 1982 r.) i jak wszyscy uważni obserwatorzy widzą – następuje w warunkach olbrzymiego wewnętrznego chaosu. Od tego, czy Brytyjczykom uda się zachować zdrowy rozsądek i opanować ten chaos, bądź też go pogłębić, zależy przyszły byt i charakter Wielkiej

Brytanii. Poniżej przedstawię dwa skrajne scenariusze dalszego rozwoju wypadków – rzeczywistość powinna zmieścić się między tymi dwoma ekstremami:

Scenariusz pierwszy: „nic się nie stało, Brytyjczycy, nic się nie stało”, czyli *business as usual*...

Mimo początkowych sporów wewnętrznych w Partii Konserwatywnej ostatecznie udaje się przezwyciężyć ostre walki frakcyjne o przyszłe przywództwo w partii i przyjąć wspólne stanowisko w kwestii umowy brexitowej zaproponowanej przez panią premier May, która zyskuje poparcie Parlamentu dzięki umowie z nowym przywódcą Partii Pracy. Wkrótce po tym premier May podaje się do dymisji. Jeremy Corbyn po kolejnej antysemitkiej wypowiedzi zostaje zmuszony do rezygnacji, a władzę w jego ugrupowaniu przejmuje kolega ze studiów nowego przywódcy Partii Konserwatywnej. W następstwie dochodzi do porozumienia między Torysami a Partią Pracy w kwestii dalszego postępowania po wyjściu z Unii. Nowy premier podejmuje negocjacje dotyczące warunków umowy między Wielką Brytanią a UE regulującej zasady współpracy między Zjednoczonym Królestwem a Unią po Brexicie. Po odejściu Angeli Merkel i przegranej prezydenta Macrona w przyspieszonych wyborach we Francji prezydent Marine Le Pen i kanclerz Niemiec Annegret Kramp-Karrenbauer wymuszają na szefie KE, Manfredzie Weberze, złagodzenie stanowiska Komisji w sprawie umowy z Wielką Brytanią. Po twardych negocjacjach udaje się znaleźć kompromis umożliwiający normalizację stosunków między Wielką Brytanią a Unią. Kurs funta wzmacnia się, a giełdy oddychają z ulgą. Spada poparcie dla Brexit Party Nigela Farage’a a Liberalni Demokraci

wygrywają rozpisane po Brexicie wybory parlamentarne podejmując rozmowy o koalicji rządzącej z Torysami. Meghan Markle rodzi drugie dziecko. It's a girl!

Scenariusz drugi: *Disunited Kingdom* czyli *anarchy in the U.K.* ...

Napięcia polityczne spowodowane ostrym konfliktem o przywództwo w Partii Konserwatywnej skutkujące tzw. *hard Brexitem* doprowadzają do całkowitej dekompozycji brytyjskiej sceny politycznej. Wkrótce po wyjściu z Unii upada rząd premier Theresy May i dochodzi do przyspieszonych wyborów parlamentarnych, w których zarówno Torysi, jak i Partia Pracy tracą na rzecz Brexit Party Nigela Farage'a, która wygrywa wybory, jak i Liberalnych Demokratów, którzy zapowiadają twardą opozycję wobec nowego premiera. W Partii Pracy władzę przejmuje skrzydło otwarcie trockistowskie, a nowi przywódcy nawołują do światowej rewolucji proletariackiej, co powoduje dalszą utratę poparcia społecznego dla laburzystów. W tym czasie, korzystając z panującego w Londynie zamieszania, szkocki parlament w którym zdecydowaną większość zdobyła SNP, wspiera inicjatywę nowego rządu szkockiego o rozpisanie kolejnego referendum w sprawie niepodległości Szkocji. Mimo gróźb płynących z Londynu referendum się odbywa, a jego wyniki nietrudno przewidzieć – większość społeczeństwa szkockiego opowiada się za niepodległością Szkocji i złożeniem wniosku o przystąpienie do Unii Europejskiej (co jest drugim pytaniem w referendum). Rząd w Edynburgu zwraca się do Londynu z żądaniem podjęcia szybkich negocjacji o warunkach wyjścia Szkocji ze Zjednoczonego Królestwa.

Tymczasem na granicy irlandzko – irlandzkiej dochodzi do poważnych demonstracji i niepokojów społecznych a partia Sinn Fein domaga się natychmiastowego ogłoszenia referendum zjednoczeniowego. W bliżej nieokreślonych okolicznościach dochodzi do postrzelenia kilkunastu demonstrantów przez oddziały policji, co kończy się śmiercią czterech demonstrujących. Incydent ten sprawia, że do New IRA dołączają nowi członkowie, a liczebność tej organizacji szybko przekracza pół tysiąca osób. Jej bojownicy przeprowadzają serię zamachów bombowych w Derry i Belfaście, a jedna z jej komórek przeprowadza, na szczęście bez ofiar w ludziach ze względu na nocną porę, zamach w Londynie, który poważnie uszkadza jeden z nowych wieżowców w londyńskim City. Działania New IRA powodują natychmiastową reakcję lojalistycznych ugrupowań zbrojnych, których bojownicy strzelają do osób podejrzanych o przynależność do NIRA. Ofiary śmiertelne padają po obu stronach, gdyż członkowie Nowej IRA atakują członków bojowych ugrupowań lojalistycznych – ulice Irlandii Północnej znów spływają krwią, a konflikt zbrojny rozpala się tam po raz kolejny. Rząd brytyjski grozi wysłaniem wojska do Szkocji i Irlandii Północnej, by nie dopuścić do secesji Szkocji i zjednoczenia Irlandii. Budzi to powszechne oburzenie zarówno irlandzkich katolików, jak i Szkotów, którzy mówią o wojskowym szantażu i niedopuszczalnym dyktacie Londynu. Na ulice szkockich miast wychodzą demonstranci żądający natychmiastowego opuszczenia Zjednoczonego Królestwa. Rząd Szkocji podejmuje jednostronne kroki, by przyspieszyć wyjście swojego kraju bez umowy (tzw. *hard Scexit*). Wielka Brytania pogrąża się w niewyobrażalnym chaosie. Hard Brexit naruszył ciągłość dostaw towarów produkowanych przez europejskich producentów, w tym leków, co sprawia, że stają się one coraz częściej niedostępne. Na Wyspach wybucha epidemia odry. Dziesiątki tysięcy Polaków i obywateli innych państw europejskich

wracają do swoich krajów – przez kanał La Manche (Angielski) do francuskich portów płyną statki z uchodźcami. Meghan Markle rodzi drugie dziecko. It's a girl!